

Duch písní přišel ke mně...

Duch písní přišel ke mně a za ruku mne vzal: "Proč hlostejná ti země? Proč v srdci tvém jen žal? Ó, rozhledni se kolem! Což není krásný svět? Na stránkách jako poleh se pro tebe rdí květ.

Jen plnou radost pít, jen se všeho brát plně, pak půjdeš jen skrz kvítí a přiletem ti les, j pyšný růže vděk a ve oklikách stálých rej šedých vlaštovek!

Niv samet rozvlněný a modrých vrchů kruh, i holé skalní stěny, tmou smrtin bížy pruh, a bílá cesta lesem v dál šerých v modřinech, a motýlů shon všesem a tekou lodí spěch.

A voškerý shluk lidí i volkých měst ruh, shon práce, která sklídá, co smyslí a stáčí duch; i myšlenek vzlet smělý jenž vesmír proniká, kout slední duše stmělý, kde zpěv spí básníka!"

Já šel s ním. Od té doby víc necítím se sám, mé otevřeny hroby, ruch zjevů, smyslu klam. Vše stíny v dál se vlekou, ba slyším hudbu sfer, a písně moje tekou od jitra po večer...

hývalo, že i život se zastavil, že i kulisy výskají živou barvou jako před padesáti lety.

Je mu jako člověku, který viděl umírat v životě mnoho lidí. Odešli již všichni, které miloval, a někteří i dvakrát umírali, na jevišti a v životě. Po půl století pozoruje již tento zoufalý proces výboje a loučení, dává na věnce, chodí na pohřby, zapláče si a hraje, hraje, hraje a za jarních dnů vyhřívá se na lavičce u národního divadla, tiskne se ke zdi a objímá chladnou budovu jako milenku, jež mu zůstala nejvěrnější. Z této přichylnosti plyne snad i konservatism. "Negastýroval" nikdy v cizině, jen sem tam zajede si na venek a přiveze tam kousek svého umění jako stařeček kvetoucí voničku. Je prostě Mošnou — a to mu stačí.

Ponese až do hrobu svoji holubiš, slovanskou povahu tento vzácný, duchaplný stařec, jenž začal svoji "karieru" jako slévácký učedník a sám snad ani neví, že jeho Lakomec není dnes daleko od Coquelina. Tam někde daleko nad Sekvanou vydělávají Coquelinové státišce, ale Mošna sedne na vlak a jede někam do Hořovic, zahrát Charleyovu tetu za dvě dvacítky... Tak už je to... Nelze ani jinak... Čechy jsou Čechy a žít se chce...

KARL HORKÝ:

O NAŠEM MOŠNOVI.

Dne 1. srpna bylo Mošnovi sedmdesát let. Už mu jde na osmdesátku — a osmdesátka je zlá. Stařec, stařeček. To už je hlava hezky zachumelená a úsměv tichý jako polární sluníčko.

Mošna... Už to jméno, úsečné, smavé, tančivé a přemleté půl stoletím jako říční oblázek, avádí se karikatúře a vsadí bych hrdlo, že bude zkrleseno jako celý Mošnov život. A za pár dní, až vezmeme do rukou noviny, uvidíme, že i toto jubileum bylo zkarikováno. Lidé zkarikují všecko, život, umění i smrt.

Nemohu si pomoci, dojmá mne hluboce běh života tohoto sedmdesátiletého starce, jenž u divadla strávil půl století a hraje, hraje, hraje, až si zahraje naposled, jako ten Čechovův mím v "Labutí písní". Není to jenom tak. Četl jsem před dvěma dny v "Národních Listech", že v den sedmdesátky mávne Mošna s úsměvem rukou a řekne si: "A teď zase vesele dá!" Kdož ví... Snad je v tom mávnutí rukou i něco smutku a snad v té chvíli láme se cosi ve stařečkovi. Na dně srdce věřím pevně, že v té houževnatosti, jež starce už po padesát let poutá k prknům, je mnoho hluboké tragiky. Stonal neřádno těžce, myslelo se, že již ho neuvidíme, ale přece přišel zas a brání se rozloučení jako dítě. Aeh, rozluka, to je kruté, smrtelné slovo. Viděl jsem neřádno Mošnu v Jiráskově "Oteci". Svěží, podivuhodný výkon, ba zdálo se, že stařec hraje tam kus svého života. Když v posledním jednání odchází družičky, a stařec, opuštěný a zlomený, sedá na zápraží, sám a sám, tu se zdá, jako by po jevišti vanula tuha skutečnosti, tuha smrtelné síly, která nedá nic na přestrojení a podléhá v kulisách i herce. Nezměnil se Mošna v ničem, je stále tyž, ale připadá mi, že od nějaké doby vypichuje již jaksi své úsměvy, a jeho kročeje, jeho gesta činí dojem, jako by úzkostně chtěl přilnouti k půdě, na níž chodí, jako by rukama se chtěl přesvědčiti, že všecko kolem stojí a leží, jako

MAXIM GORKIJ:

MATKA.

Měl jsem přítele — uhas, Hospodine, žizněl duši jeho! Neboť proč by hořela tam, u polárního kruhu, kam on nuceně odjel?... Uhas, Hospodine, duši jeho! Neboť plamen její tam ničeho neosvítí kromě pustiny, neroztají sněhy pustin od plamene duše jeho a nezmizí před ním černá mračna smutku osamocení, jako mizí dým před tvář ohně!

Měl jsem přítele... byl mladý v tom čase, když zahynul. Jednou jel ke mně na návštěvu, ale měl více než přilhl rád přímé cesty a tu nezajev ke mně, přímo projel tam, kde žije nyní a odkud už se nevrátí...

Žil se staříčkou matkou; bylo jí toho času třiašedesát let a smrt stála jí za zady. Čekal jsem naň. A v tentýž den obdržel jsem s jedné strany zvěst o tom, že už ke mně nepříjede, a s druhé — dopis od jeho matky, která se dotazovala, zdali dojel, prosila mě, abych ostříhal jeho duši i tělo, abych jí psal — jak spolu čas trávíme, jak on se má... Přčetl jsem to psaní a představitel jsem si ji, matku, jak jsem jí znal — nemocnou, vychudlou, s krotkým očima, hořelma jen bezměrnou láskou k synu. Všechno smysl chorobného života jejího byl v starostech o něj, v myšlenkách o jeho štěstí... "Mám jí říci pravdu?" tážal jsem se sebe...

... Jest pravda, která je nutná člověku, ona ožahuje s jeho srdce špinu a cynismus plamenem studu. — ano, uzdravuje! A jest pravda, která padáje na hlavu člověka jako kámen, ubíjí v něm přání žít, — ano, zahubí! Řeknu-li matec, že syn její na vždy je ztracen, v nejlepším případě — zabiju ji najednou... ale neumře-li toudo bídnou a strašnou pravdou — zmizí smysl jejího života a poslední dny její budou otráveny nesnesitelnou bolestí a bezplodným strádáním... Po dvacet osm let, plných práce a muk, neustále opatrovala dny svého syna, a tu před smrtí jí odůlal jedině potěšení — vědomí štěstí, že syn její dospěl, je silný

a že bez matky, své opory, může vytrvale zápasit se životem a že — ona v to věří — bude vítězem... A já jí řeknu, že je — poražená...

Ne, raději selhu! A po celé tři měsíce, až do její smrti psal jsem jí dopisy rukou jejího syna, počínaje slovy...

"Moje milá, drahá mama!..." Ona mně na ně odpovídala dlouhými vzkazy, ve kterých dokazovala nezbytnost nošení kamizolek a větší výmluvnosti a zápletem než Luther svoje these. Po vídal jsem jí ústy synovými o tom, jak šťastně a vesele se mu žije, podrobně jsem popisoval jeho úspěchy v práci a společnosti, podroboval se za něj jejím nařízením, souhlasil a jejími radami, byl jsem něžným, pozorným, šťastným.

Ona jásajíc mně psala: "Můj drahý hochu! Nikdy jsi ještě nebyl tak milým a laskavým jako nyní ve svých dopisech na mě. Blaze ti, můj drahoušku, za to, že obohacuješ poslední dny moje poklady čistého srdce svého..."

Sesílával jsem jasnost barev své fantasie a psal jsem jí o tom, jak je dobře žít, když mám takovou podivuhodnou, svatou matku; ona mi odpovídala — jak je krásné umírat, když má takového překrásného, šťastného syna... A zemřela s vírou, že její syn je šťasten... on pak v tu dobu seděl v žaláři, kdesi při cestě na daleký sever...

Hle, jaká to slavná historie... Škoda jen, že — je ode mne vymyšlena...

V. MRŠTÍK:

IDYLLKA.

Drobounka, malá, ale ve své prozaté nevyšlovně milá idylka provází mě na procházce k večeru skoro den jak den.

Kdykoliv jdu kolem Koemánků — tu ve vratech nebo na blízku u studně pozdravuje mě čísi hlas, srdečně, důvěřivě, ale pozdravení jen a nic víc.

A onehdy byl snůh — zrovna napadal.

Šel jsem se jím prohnat a všechen jsem byl sněhem zasypán jak Mikuláš.

Nebe bylo zataženo, ale měsíc svítil tak, že bylo modro vůkolí. Jdu už na konec silnice a zase zpět.

Tak příjemně se mi to brouzdalo v měkkých závějích zimy.

Ještě mi to nedalo, už u domu zatočil jsem se znovu a zase zpět.

Jdu kolem Koemánků. A tentýž hlas, který mě vítal už častokrát, ozval se od studně i tentokrát.

"Dej Pán Bůh dobré večer."

"Dobrý večer."

"Že se jim chce — tolika sněhu!"

"To já rád."

"To já! To se jim má co líbit!"

"A líbí!"

"To hodě spát!"

"Co z toho, když jen sám."

Už žádná odpověď, jen hlasitý, hrdelný smích.

Za chvíli zaskřípěla vrata a ticho po dědině — vločky sněhu snášely se dolinou.

A od té doby, každý den, kdykoliv v určité chvíli jdu procházkou, v pootevřených vratech jakoby někdo byl.

"Dej Pán Bůh dobré večer."

"Dobrý večer."

Celě naše pozdravení, všechna naše rozprávka.

Neznám ji, neviděl jsem ji, nevím ani, jak se jmenuje.

Ale bavilo mě rozkošné to incognito venkova.

Znám jenom ten hlas a smích a skřípot před ní a za ní přivírajících se veřejí.

A už jsem byl připraven vždy na milý pozdrav večera a pravidelně jak volání vracející se "dobrou noc".

Idylka těmá, tichá a krátká, bez nároku obou stran, prohřátá jen tou srdečností hlasu neznámé, z tmy...

Kdo jen to volá, kdo to má co dělat vždycky před statkem, aby mě pozdravil slovem Božím a tak krásně mi přál "dobrou noc"?

Tak i dnes...

Jdu už zpět a zase ten refrén vracející se už jako vzpomínka...

"Dej Pán Bůh dobré večer."

"Dobrý večer."

"Už se vrátíš?"

"Jak to víš?" ptám se po studni. "Viděla's mě jít?"

"Viděla."

"Tož tak!"

"Dobrou noc!"

"Dobrou."

A kolem letěla tma.

LITERATURA.

Přistěhovalec v Americ. — Stručný nárys přistěhovaleckých a naturalizačních zákonů Spoj. Států. Napsal Karel Pergler. Spisek tento jest novým krokem českých socialistů amerických, aby se krajanům do Spojených Států se stěhujícím, nebo v zemi té po nějaký čas bydlícím, dostalo rady a poučení v otázkách o přistěhovalectví i nabytí občanských práv. Stručně a přece obsažně jest v brožurě té vystižen dnešní stav zákonodárství přistěhovaleckého i naturalizačního ve Spojených Státech a pečlivě zpracovaný obsah umožňuje, aby čtenář ihned našel určitý bod, o němž přeje si poučení. Knižka ta, v ceně 10c, jest i velice vhodnou rukojetí i informacím všem, kdož hodlají se do Ameriky vystěhovati, i dobrou pomůckou těm, kdož nemohou čerpat přímo z pramenů anglicky psaných a dosti nesnadno přístupných. I stručný obraz celkových poměrů společenských bude každého zajímat. — Spisek tento lze obdržeti v administraci "Spravedlnosti", 683 So. Loomis St., Chicago, Ill., a u jednatele jejich za 10c. Poštou 12c.

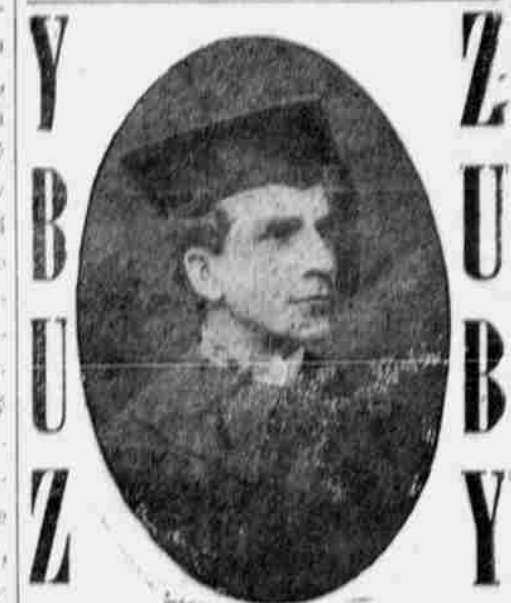
Přetíženy.

Sta omačských čtenářů vědí, co to míní.

Ledviny jsou přetíženy; mají příliš mnoho co dělati. Sdílují to v mnohých chorobách a bolestech — Bolení zad, bolení v bocích, bolení hlavy, první příznaky ledvinové choroby. Močové choroby, úplavice močová at Brightova nemoc následují. Omačská oběanka vypravuje zde o jistém vyléčení.

Pí. Julius Beilstein z č. 3004 Elm ul., Omaha, Neb., píše: "Na místě by nás zmenšil mou váznost pro Doan's Kidney Pills, on ji zvátšil. Na jaře 1899, dověděla jsem jejich obdivuhodnou léčivou hodnotou, když mne byly vyléčily z choroby ledvin, kteráž mne sužovala ve způsobě bolení zad a prudkých bolestí na kříži mých ledví, náramně krutých, zvdala-li jsem něco-těžkého. Jest tomu již sedm let, co jsem dovolila, aby mě mluňel o Doan's Kidney Pills bylo uveřejněno v našich místních časopisech a ježto během této uplynulé doby byla jsem prosta všech příznaků, mám přirozeně ještě víru a důvěru v tento lék a jest mi potěšením uvéstí tuto skutečnost. Můj muž užívá Doan's Kidney Pills a mluví o nich nanejvýš uznale."

Na prodej ve všech lékárnách. Cena 50 centů. Foster-Milburn Co., Buffalo, N. Y., výhradní jednatel pro Sp. Státy. Pamatujte jméno, Doan's a neberte jiných.

Dr. James W. Novák český zubní lékař

Jest trvalo usazen v pokoji č. 4 Continental Block, 15. a Douglas ul., rohová úřadovna nad Berg-Swanson. Tel. Douglas 5077.

První třídy HOSTINEC a moderné Restaurant zařízený JOHN M. FIXA číslo 1516-1518 Dodge ulice, Omaha, Neb. V moderně zařízené jídelně bude Vám vždy a každou hodinu ochotně poslouženo těmi nejlépe připravenými jídly, zvětšinou a různými lahůdkami, jaké jen možno během každého období zaopatřiti. Mimo st.-louisický "Lempův" výborný ležák světově známý "Plzeňský" stále na čepu.

A. N. Frick & Son Co. Velkoobchodníci a Importéři LIHOVIN a LIKÉRŮ. Nástupci firmy: L. Kirscht Sr., Frick Terbets. Tel. 544. 1001 Farnam ul., Omaha.

Riley Brothers Co. VELKOObCHODNÍCI Likéry a doutníky Old Military Rye --- Diamond R Rye N. B. Archer Bourbon. 1118 Farnam St. OMAHA.

Předplatte se na "Pokrok," \$1 ročně.